

Consumptieaardappelmarkt: van aanbodmarkt naar vraagmarkt?

Maarten Kik & Bert Smit , Wageningen Economic Research

Achtergrond & inhoud

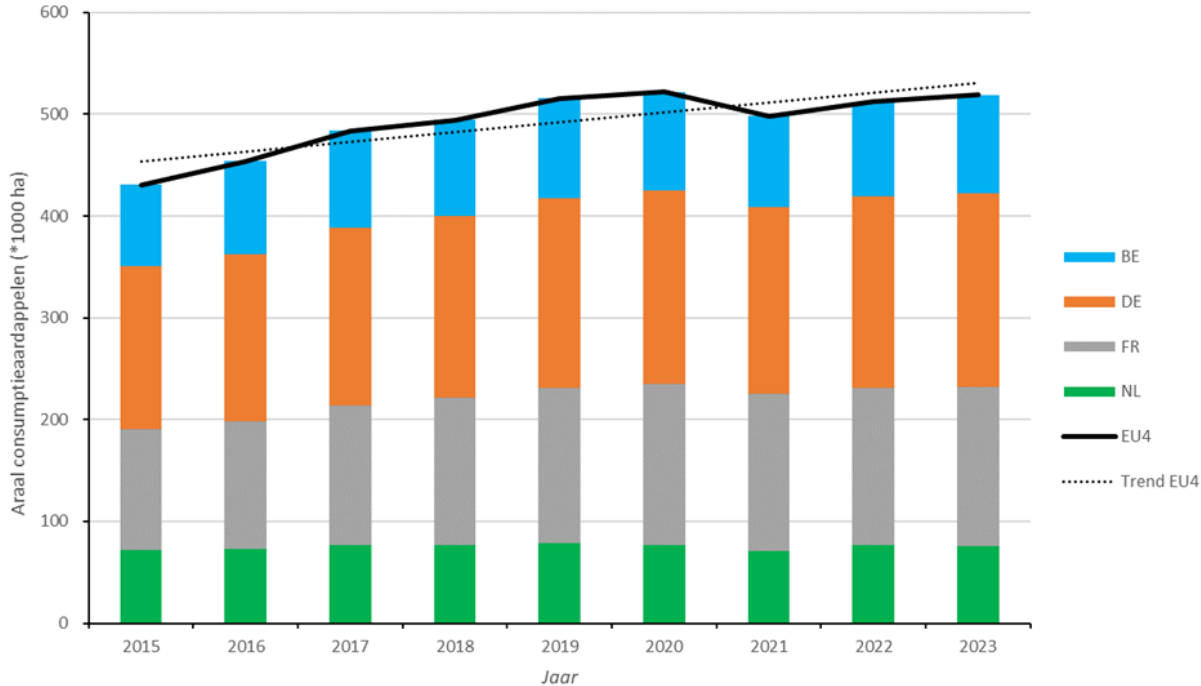
- Onderzoek uitgevoerd voor de Producentenorganisatie Consumptieaardappelen (POC)
- Is het mogelijk voor de POC aan aanbodregulering te doen om de aardappelmarkt in balans te brengen?
- Onderzoek is in afrondende fase, rapport komt medio september beschikbaar

Vandaag: Inzichten uit het in beeld brengen van de aardappelmarkt

Vandaag

1. De EU4 aardappelmkt in beeld
2. Kostprijs: 10 cent kostprijsstijging in 8 jaar tijd
3. Marktprijs & afzet: contractteelt resulteerde in netto verlies
4. Een blik in de toekomst: van aanbodmarkt naar vraagmarkt?
Wat is het perspectief van de consumptieaardappelteler?

1. Stijgend areaal aardappels

Areaal consumptieaardappelen (ha) op basis van NEPG

- 20.5% toename over 2015-2023.
- Dip door Covid
- Sterke groei in met name DE, FR en BE, in NL amper

1. Stagnerende opbrengst?

Opbrengst (ton per ha) op basis van NEPG

- Totale productie stijgt minder hard dan areaal
- Hectare opbrengst lijkt te dalen maar verband is niet sterk

Bandbreedte

Laag : 40 ton per ha

Gem. : 45 ton per ha

Hoog : 50 ton per ha

1. Stijgende verwerkingscapaciteit

- Totale verwerkingcapaciteit groeit

ca 5% per jaar.

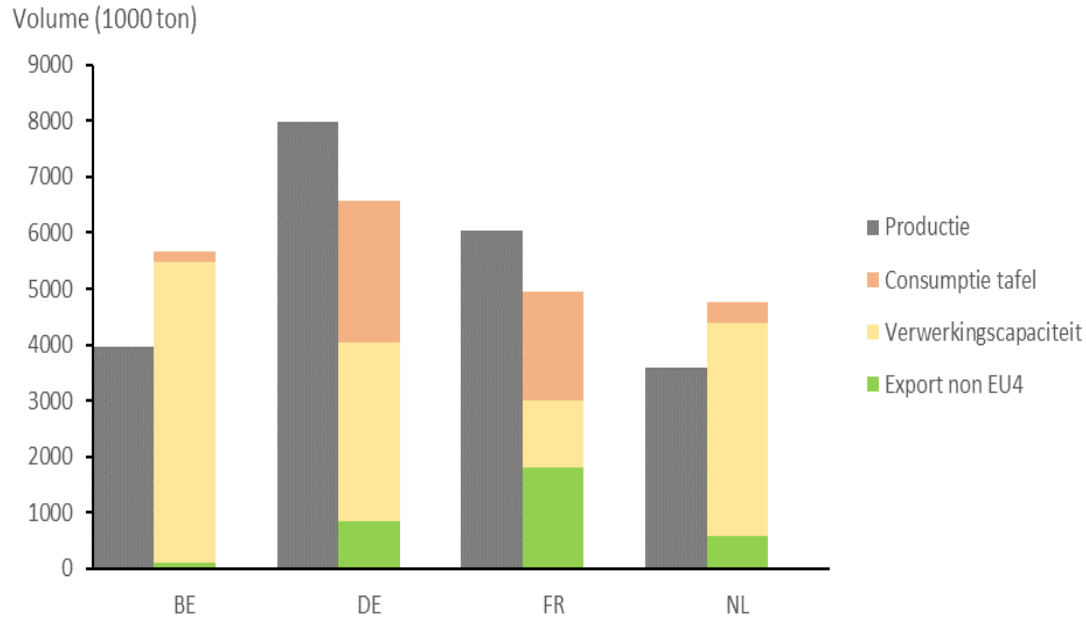
- Met name in België sterke groei, in 2023 7 miljoen ton verwerkt (De Vries & Westermann)

- Prognose EU4: 19 miljoen ton in 2025 (Nieuwe Oogst)

Land		Verwerkingscapaciteit (1000 ton)
België	BE	5240
Frankrijk	FR	3550
Duitsland	DE	1326
Nederland	NL	4230
	EU4	14346

Verwerkingscapaciteit maart 2022
Phaff export marketing

1. Typering van de EU4 landen

BE & NL:

Grote verwerkers, netto importeurs

DE & FR

Grote producenten met grote binnenlandse markt of export van tafelaardappels (FR)

Ga naar wooclap.com en gebruik de code **LOMIKR**

 Wat is de kostprijs van fritesaardappelen in euro per 100 kg levering april bulk uit schuur?

wooclap

100 %

0

2. Kostprijs

- De kostprijsberekening is inclusief berekende kosten voor eigen arbeid en eigen vermogen
- Kostprijs met en zonder 15% ondernemersmarge. Los van het absolute getal is het redelijk met een ondernemersmarge te rekenen
- Kostprijsberekening van WEcR vergeleken met kostprijsberekening van POC. De verschillen zijn minimaal.

2. Kostprijs consumptieaardappelen

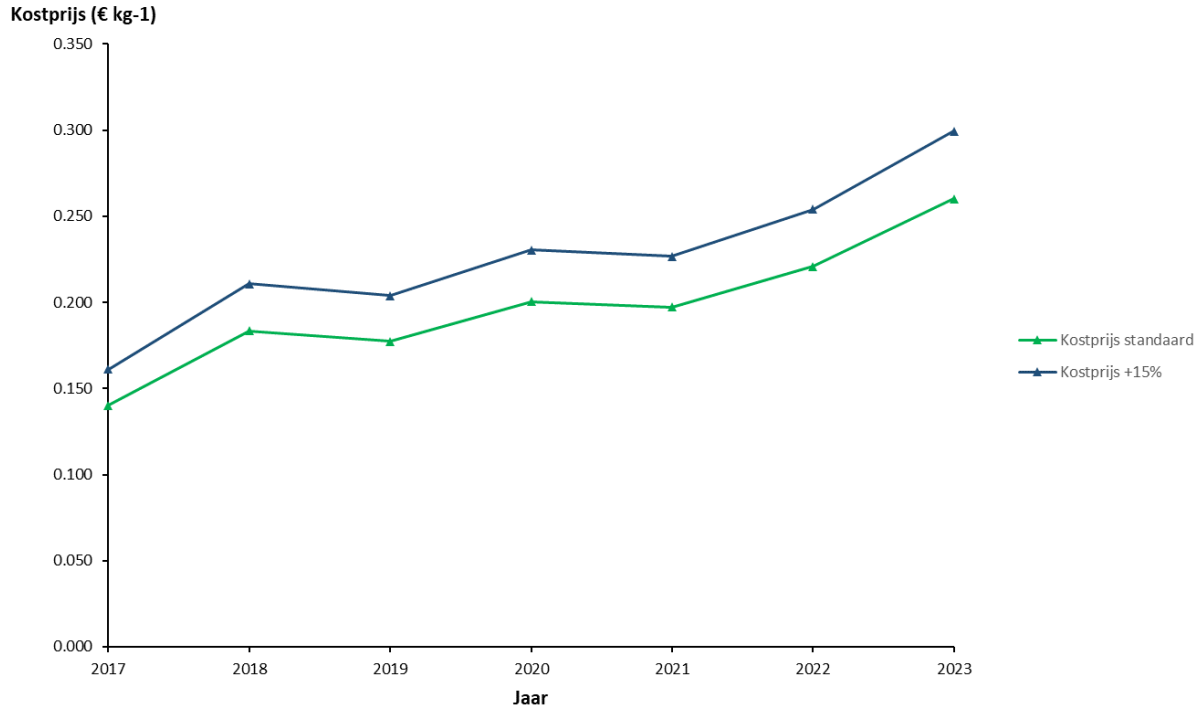
WEcR 2019-2021 kleigrond		
Kosten (€ ha ⁻¹) Bron		
<i>Directe kosten</i>		
Pootgoed	1428	KWIN AGV 2022
Meststoffen	333	KWIN AGV 2022
Gewasbescherming	900	Eigen inschatting
Grond- en gewasonderzoek	10	KWIN AGV 2022
Berekende rente	120	Rente: KWIN
Overig	25	KWIN AGV 2022
Totaal directe kosten	2816	
<i>Bewerkingenkosten teelt¹</i>		
Arbeid	536	KWIN AGV 2022 + MCK
Mechanisatie (afschrijving, onderhoud rente)	1256	
Energie	175	
Loonwerk	450	
Totaal teelt	2417	
Totaal bewaring	2088	
Landkosten	1135	Norm IJsselmeerpolders 2020
Algemene kosten¹	270	
Totale kosten bewaring (zonder ondernemersmarge)	8726	Levering april
Netto opbrengst (kg ha ⁻¹). Incl indrogingsverliezen	47500	
Kostprijs (€ kg⁻¹)	0.184	
Kostprijs + 15% ondernemersmarge	0.211	

Kostprijs fritesaardappelen, levering april

Bronnen:

- KWIN AGV 2022
- Bedrijven informatienet WEcR
- Expert inschatting

2. Historische kostprijs

- Kostprijs met **10 cent** per kg gestegen in periode 2017-2023!
- Kostprijs met ondernemersmarge levering april in 2023 >**25 cent**

2. Ja maar die kostprijs is veel te hoog want:

- Ik reken mijn eigen arbeid niet....

Die arbeid had ook anders ingezet kunnen worden -> WEcR heeft vacatures

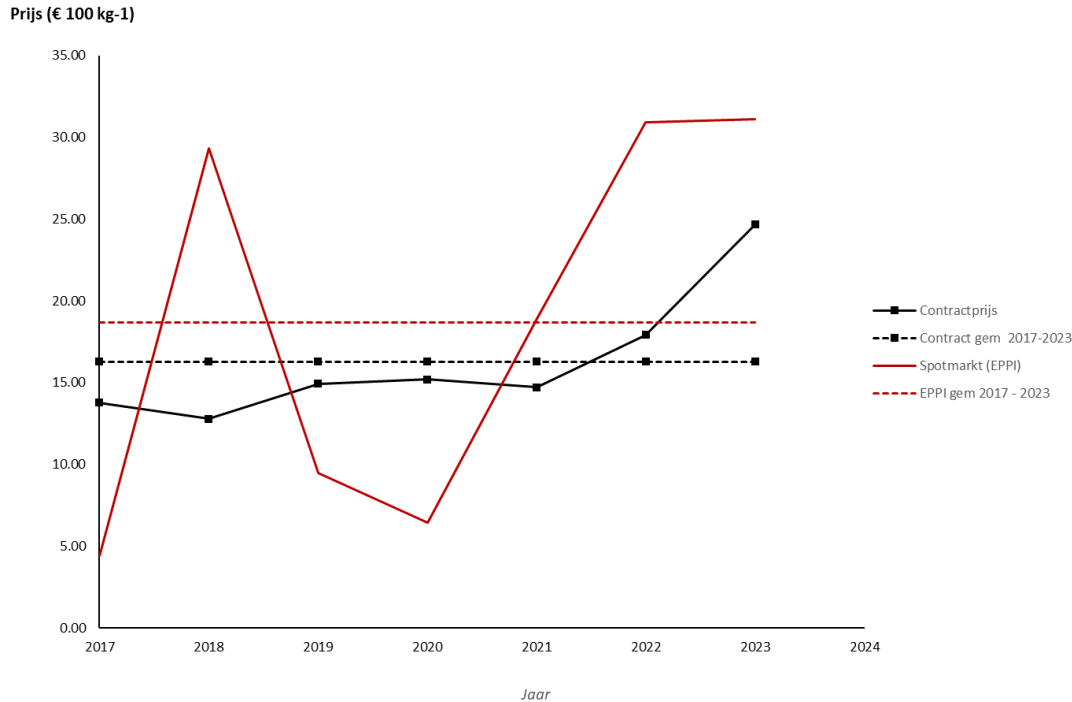
- Mijn bewaring en mechanisatie zijn al afgeschreven, dus mijn kostprijs is veel lager

Afschrijving is een reserving die je doet om je bedrijf te continueren

- Ik profiteer van schaalvoordelen waardoor mijn kosten per ha veel lager zijn dan gemiddeld

Wees je bewust van de risico's. Denk aan oogst 2023 en voorjaar 2024.

3. Van kosten naar opbrengsten

Contractprijs vs. European Potato Processing Index

- Grote variatie spotmarktprijs
- Contractprijs tot 2021 vrij stabiel
- Gemiddeld biedt spotmarkt kans om €0.02 per kg hogere prijs te realiseren

3. Scenario's: contract vs spotmarkt

Basis:

Kostprijzen NAV/POC over jaren 2017-2023 zonder 15% marge.
Opbrengsten in ton per ha volgens NEPG

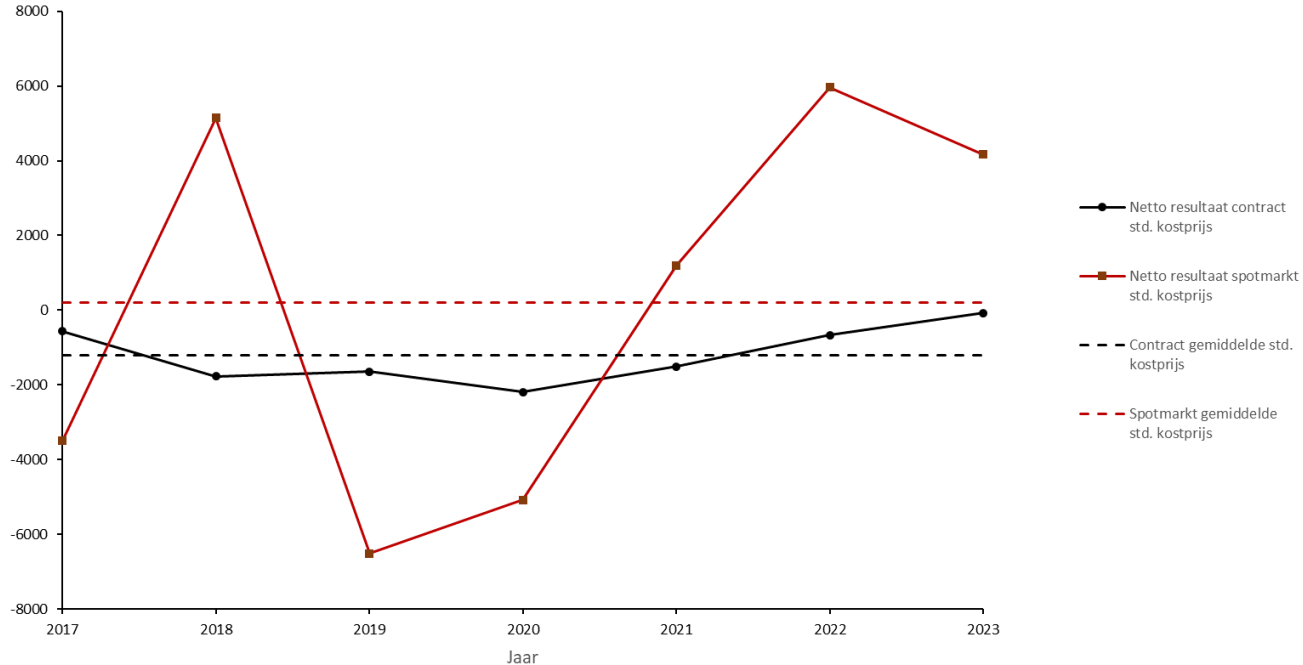
Optie 1: Levering april op contract, 40 ton, meeleveraardappelen tegen dagprijs PotatoNL

Optie 2: Levering april vrij, dagprijs PotatoNL

Op basis van volume, kostprijs en opbrengstprijis voor deze twee scenario's netto resultaat uitgerekend.

3. Op contract telen zorgde voor netto verlies

Netto resultaat (€ ha-1)

Netto
resultaat
spotmarkt
€200 ha-1

Netto
resultaat
contractteelt
€-1100 ha-1

Verskil
€1300 ha-1

4. De toekomst

- Areaaluitbreiding wordt steeds lastiger (GLB, Green Deal, afstand tot industrie, kwaliteit van land)
- Opbrengstniveau behouden wordt ook een uitdaging: regelgeving, klimaat, gewasbescherming
- Verwerkende industrie en daaraan gekoppeld vraag groeit door?
- Stagnerende of dalende productie gecombineerd met uitbreiding industrie zorgt voor betere positie van teler in keten? -> Zijn teeltjaren 2022 en 2023 hier een eerste indicatie van?

Maar wat gebeurt er nu dan?

4. Het perspectief voor de telers

Blijf scherp!

- Zorg dat je zicht blijft houden op je kostprijs en handel naar dat inzicht -> Teken je een contract onder kostprijs?
- Reken je niet rijk met te hoge opbrengsten en houdt rekening met de toegenomen risico's!
- Bij teelt voor de spotmarkt heb je de kans meer te verdienen

4. Ter discussie

1. De consumptieaardappelteler krijgt in de komende tien jaar een structureel beter positie in de aardappelketen.
2. Ondanks een stijging zijn de huidige contractprijzen nog te laag om toegenomen kostprijs en risico's te compenseren.
3. Inzicht in (eigen) kostprijs is basis voor goede onderhandelingen met afnemer.
4. Niet iedere teler heeft de onderhandelingsvaardigheden om op de spotmarkt te opereren.